

การใช้ประโยชน์ทางปาล์มน้ำมันสำหรับเลี้ยงสัตว์

เกียรติศักดิ์ กล้าเอม
สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

เป็นส่วนของใบและก้านใบของต้นปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการปลูกปาล์มน้ำมัน เกษตรกรจะต้องตัดใบล่างที่รองรับทะลายปาล์มน้ำมันก่อนเก็บเกี่ยวหรือโค่นต้นทิ้งเพื่อปลูกใหม่ เมื่อต้นปาล์มน้ำมันมีอายุ 15-20 ปี โดยทั่วไปเกษตรกรจะเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมันทุกๆ 15-20 วัน เฉลี่ยแล้วทุกๆเดือนจะต้องมีการตัดทางใบปาล์มน้ำมันออกอย่างน้อย 2 ทางใบต่อต้นหรือคิดเป็น 44 ทางใบต่อไร่ (อัตราปลูก 22 ต้นต่อไร่) ใน 1 ปี เกษตรกรจะตัดทางใบปาล์มน้ำมันประมาณ 18 ครั้ง โดย 1 ทางปาล์มน้ำมันจะมีน้ำหนัก 5 กิโลกรัม คิดเป็นน้ำหนักสดของทางปาล์มน้ำมัน 3,960 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ในปี 2558 มีพื้นที่ปลูกปาล์มประมาณ 3.77 ล้านไร่ คาดว่าจะมีผลผลิตทางปาล์มประมาณ 14.70 ล้านตันต่อปี ซึ่งเป็นผลพลอยได้ทางการเกษตรที่มีศักยภาพสูงในการนำไปใช้เป็นอาหารหยาบสำหรับเลี้ยงสัตว์

คุณค่าทางอาหาร

ทางปาล์มมีคุณค่าทางอาหารค่อนข้างต่ำ มีโปรตีน 4.7 เปอร์เซ็นต์ เยื่อใยร้อยละ 38.5 NDF ร้อยละ 78.7 ADF ร้อยละ 95.6 EE ร้อยละ 2.1 และเถ้าร้อยละ 3.2 ตามลำดับ มีคุณค่าทางอาหารต่ำกว่าหญ้า และใกล้เคียงกับฟางข้าว เช่นเดียวกับยอดอ้อย แต่โค-กระบือสามารถย่อย และใช้ประโยชน์จากสารเยื่อใยเหล่านี้ได้โดยจุลินทรีย์ในกระเพาะรูเมน เช่นเดียวกับการใช้ประโยชน์จากเยื่อใยในอาหารหยาบชนิดอื่นๆ

การใช้ทางปาล์มน้ำมันเลี้ยงสัตว์

โคกระบือกินทางปาล์มอย่างเดียวไม่สามารถรักษาน้ำหนักตัวไว้ได้ เนื่องจากทางปาล์มมีโปรตีนและการย่อยได้ค่อนข้างต่ำในการนำไปใช้เลี้ยงสัตว์ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงคุณภาพก่อน หรือเสริมด้วยอาหารชั้น หรือใบพืชตระกูลถั่วที่มีโปรตีนสูง

ในทางปฏิบัติที่เกษตรกรนำทางปาล์มไปใช้เลี้ยงสัตว์ มีอยู่ 4 รูปแบบ ได้แก่

1. ให้กินในรูปทางปาล์มสด โดยนำมาแขวนให้กินในคอกหรือนำมาหั่นใช้เลี้ยงสัตว์ และเสริมด้วยอาหารชั้น หรือใบพืชตระกูลถั่วที่มีโปรตีนสูง
2. ให้กินในรูปทางปาล์มหมัก การทำทางปาล์มน้ำมันหมักใช้หลักการเหมือนการผลิตพืชหมักทั่วไป มีการเสริมด้วยกากน้ำตาลระดับร้อยละ 5 และระดับที่เหมาะสมในการใช้ทางปาล์มหมักเลี้ยงสัตว์พบว่า สามารถใช้ใบทางปาล์มหมักเลี้ยงโคเนื้อได้ถึงร้อยละ 50 และสามารถใช้เลี้ยงแพะเนื้อได้ถึงร้อยละ 30 โดยใช้ร่วมกับอาหารชั้นในระดับที่เหมาะสม

3. ให้กินในรูปทางปาล์มหมักยูเรีย โดยวิธีนำทางปาล์มมาหมักร่วมกับปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) ระดับร้อยละ 3 ซึ่งทางปาล์มหมักน้ำมันจะมีวัตถุแห้งร้อยละ 30.58 โปรตีนร้อยละ 12.50 และมีการย่อยได้ของวัตถุแห้งร้อยละ 40.20 ซึ่งได้ปรับปรุงทางปาล์มน้ำมันด้วยปุ๋ยยูเรีย นอกจากทำให้โปรตีนเพิ่มสูงขึ้นแล้วยังทำให้การย่อยได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย ทำให้สัตว์ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น การนำไปใช้เลี้ยงสัตว์เพื่อให้สัตว์มีการเจริญเติบโตได้ตามศักยภาพ ควรเสริมด้วยอาหารชั้นในระดับที่เหมาะสม

4. ให้กินในรูปอาหารผสมเสร็จ (Total Mixed ration) โดยวิธีการนำทางปาล์มสดหรือหมักมาผสมร่วมกับวัตถุดิบแหล่งโปรตีน แหล่งพลังงาน และแหล่งแร่ธาตุ ร่วมกันในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยคำนวณให้มีคุณค่าทางโภชนาการให้เหมาะสมกับสัตว์แต่ละระยะของการให้ผลผลิต